

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Anny Žákovej a členov JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Violy Takáčovej v právnej veci žalobcu **JD**, bytom v S, zastúpeného JUDr. PK, advokátom so sídlom v B, K proti žalovanej **SP, Ú**, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 22-289/2006 z 20. februára 2006, na odvolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. septembra 2006, č. k. 23S/69/2006-23, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. septembra 2006, č.k. 23S/69/2006-23, **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250j ods. 2 písm. a/, c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“) zrušil horeoznačené rozhodnutie žalovanej, vrátane prvostupňového rozhodnutia jej pobočky v Ž č. 300-368/2005-2 z 15. decembra 2005 – ktorými bolo rozhodnuté, že žalobca nemá nárok na úrazový príplatok podľa § 110 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák.č. 461/2003 Z.z.“) - vec vrátil na ďalšie konanie a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania na účet jeho právneho zástupcu v sume 6.944,- Sk.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, je potrebné zrušiť, nakoľko zistenie skutkového stavu bolo nedostačujúce na posúdenie veci a rozhodnutia vychádzali tiež z nesprávneho právneho posúdenia. Krajský súd poukázal na skutočnosť, že správny orgán napriek stanovisku Inšpektorátu práce v Banskej Bystrici z 5. decembra 2005 pod č. IBB-4977/2005 – 2.2/30 - odkazujúcemu aj na ukončený protokol o úraze č. IBB-132-30-2.2/PJ43-05, podľa ktorého pri úraze boli porušené právne predpisy ako zo strany zamestnávateľa SB, tak aj zo strany postihnutého pracovníka (žalobcu) - posúdil vec tak, že zamestnávateľ sa zbavil zodpovednosti v zmysle § 195 ods. 1 písm. a/ zák. č. 311/2001 Z.z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákoník práce“) s tým, že žalobcovi nevznikol nárok na úrazový príplatok z dôvodu dočasnej práceneschopnosti. Krajský súd zdôraznil, že v konaní o dávke orgán žalovanej vykonal dokazovanie, v rámci ktorého sa uspokojil pri skúmaní príčin úrazu iba so

záznamom o úraze a oznámením poisťnej udalosti, vypracovanými zamestnávateľom a nevykonan žiadne ďalšie dokazovanie a to najmä vypočítanie samotného poškodeného, ako aj pracovníkov zamestnávateľa, ktorí sa nachádzali v čase úrazu na predmetnej stavbe. Taktiež bolo potrebné vypočítať aj stavbyvedúceho, prípadne aj investora a až po vyhodnotení všetkých dôkazov rozhodnúť o nároku poškodeného zamestnanca. Podľa názoru krajského súdu, pokiaľ mali orgány žalovaného za to, že ide o sporný prípad, a to aj s ohľadom na vyjadrenie inšpektorátu práce, mohli dať súdu podnet na začatie konania o tom, či sa zamestnávateľ zbavil úplne alebo čiastočne zodpovednosti (§ 198 ods. 1 posledná veta zák.č. 461/2003 Z.z.), prípadne mal byť poškodený zamestnanec vyzvaný, aby podal na súde návrh na začatie takéhoto konania, a až po vyriešení tejto základnej otázky by potom orgány žalovanej vydali konečné rozhodnutie.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podala odvolanie žalovaná a to v podstate z dôvodu, že krajský súd nesprávne aplikoval § 195 a nasledujúce zákonníka práce. Zdôraznila, že SP nie je oprávnená meniť mieru zavinenia určenú zamestnávateľom, pričom zmenu miery zavinenia voči zamestnávateľovi si mal žalobca uplatniť žalobou cestou súdu. Ak teda žalovaná nerozhodovala o miere zavinenia žalobcu, podľa jej názoru súd nemá právomoc (§ 7 ods. 3, § 250i a nasl. O.s.p.) rozhodovať o tejto skutočnosti v rámci tohto konania, pretože dôvody uvádzané v žalobe idú nad rámec výroku preskúmaného rozhodnutia. V prípade, ak žalobca predloží doklad, podľa ktorého zamestnávateľ alebo rozhodnutím súd, zmení mieru zavinenia žalobcu, SP pobočka Ž prehodnotí túto skutočnosť a posúdi nárok navrhovateľa na úrazový príplatok v závislosti od miery zavinenia žalobcu určenej súdom, resp. zmenenej zamestnávateľom. Na základe uvedeného skutkového a právneho stavu žalovaná navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na opakované posúdenie a zamietnutie žaloby žalobcu ako neopodstatnenej.

Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil. Zdôraznil, že žalovaná v predmetnej veci postupovala v rozpore s § 195, § 196 ods. 1, 6 zák. č. 461/2003 Z.z., nakoľko vykonala úplne jednostranné dokazovanie, pričom vôbec neakceptovala návrhy na doplnenie dokazovania zo strany žalobcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu žalovanej nemožno priznať úspech.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb.

Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 O.s.p.).

Súd prvého stupňa postupom podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti O.s.p. preskúmal zákonnosť rozhodnutia žalovanej, ktorým rozhodla, že žalovaný podľa § 110 ods. 2 zák.č. 461/2003 Z.z. nemá nárok na úrazový príplatok.

Podľa § 110 ods. 2 zák.č. 461/2003 Z.z. nárok na úrazové dávky nevzniká, ak sa zamestnávateľ alebo právnická osoba podľa osobitného predpisu celkom zbaví zodpovednosti za poškodenie zdravia alebo smrť poškodeného podľa osobitného predpisu. Podľa odkazov 61/ a 62/ k citovanému ustanoveniu týmto osobitným predpisom je zákonník práce (§ 214 až 216 a § 196 ods. 1).

Podľa § 195 ods. 1 zákonníka práce ak u zamestnanca došlo pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním k poškodeniu zdravia alebo k jeho smrti úrazom (pracovný úraz), zodpovedá za škodu tým vzniknutú zamestnávateľ, u ktorého bol zamestnanec v pracovnom pomere.

Vznik pracovného úrazu, ktorý žalobca utrpel 14. septembra 2005, medzi procesnými stranami sporný nebol. Spornou bola otázka zbavenia sa zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pracovným úrazom vzniknutú.

Podľa § 196 ods. 1 písm. a/ zákonníka práce, zamestnávateľ sa zbaví zodpovednosti celkom, ak preukáže, že jedinou príčinou škody bola skutočnosť, že škoda bola spôsobená tým, že postihnutý zamestnanec svojím zavinením **porušil** právne predpisy alebo ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hoci s nimi bol **riadne a preukázateľne oboznámený** a ich **znalosť a dodržiavanie sa sústavne vyžadovali a kontrolovali**.

Z podkladov pripojeného administratívneho spisu vyplýva, že správne orgány pri rozhodovaní o žiadosti žalobcu o úrazový príplatok vychádzali zo skutočnosti, že zamestnávateľ sa zbavil zodpovednosti za škodu v zmysle § 196 ods. 1 bod a/ zákonníka práce, nakoľko podľa ich názoru preukázal na základe vyšetrenia okolností a príčin vzniku pracovného úrazu, že jedinou príčinou vzniknutej škody na zdraví v dôsledku tohto pracovného úrazu bola skutočnosť, že žalobca porušil § 14 ods. 1 písm. a/ zákona č. 330/1996 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, ako vyplýva zo zmien a doplnení vykonaných zákonom č. 95/2000 Z.z. a zákonom č. 158/2001 Z.z. (ďalej len „zákon o BOZP“) v nadväznosti na vyhlášku č. 374/1990 Zb. Slovenského úradu bezpečnosti práce a Slovenského banského úradu o bezpečnosti práce a technických zariadení pri stavebných prácach, ktorou sa určujú základné požiadavky na zaistenie bezpečnosti a technických zariadení pri stavebných prácach a to § 10 ods. 1 písm. a/ - dodržiavanie technologických alebo pracovných postupov, návodov, pravidiel a pokynov. Žalovaná v rozhodnutí konštatovala, že žalobcovi, ktorý bol 23. decembra 2004 preukázateľne oboznámený a preškolený aj z vyhlášky č. 374/1990 Zb., na základe uvedených skutočností nevznikol nárok na úrazový príplatok z dôvodu dočasnej práceneschopnosti v dôsledku úrazu zo 14. septembra 2005.

Na tomto mieste odvolací súd konštatuje, že pre tento záver žalovaný správny orgán nemal zadovážený dostatok podkladov.

Zodpovednosť zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom je zásadne daná, čo znamená, že predstavuje tzv. objektívnu zodpovednosť a zamestnávateľ zodpovedá za túto škodu bez ohľadu na zavinenie. Tejto zodpovednosti sa môže zamestnávateľ zbaviť len vtedy, ak preukáže existenciu určitých v zákone výslovne uvedených podmienok.

Predpokladom pre prípadné čiastočné či úplné zbavenie sa zodpovednosti organizácie (§ 191 ods. 1 písm. a/ zákonníka práce) je **zabezpečenie znalosti bezpečnostných predpisov, vyžadovanie ich dodržiavania a sústavná kontrola**. Nedostatok sústavnej kontroly a nevyžadovanie zachovávanía bezpečnostných predpisov má za následok, že úplné zbavenie sa zodpovednosti organizácie je vylúčené. V takýchto prípadoch sa organizácia môže zbaviť zodpovednosti iba sčasti.

V posudzovanej veci z podkladov súdneho spisu, vrátane administratívneho spisu žalovanej, je zrejmé, že žalovaná rozhodla bez zadováženia dostatočných podkladov. Vo veci nebolo vykonané žiadne dokazovanie ohľadne skutočnosti, či zamestnávateľ **znalosť** bezpečnostných predpisov s ktorými bol poškodený žalobca oboznámený, ako aj **ich dodržiavanie vyžadoval** a tiež **kontroloval**. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že tvrdenie o úplnom zbavení sa zodpovednosti zamestnávateľa žalobcu je predčasné. Odvolací súd zároveň konštatuje, že ani za stavu, že zákonodarca zveril žalovanej právomoc rozhodovať o plnení vo veciach úrazových dávok, nie je možné prenášať dôkazné bremeno na zamestnanca, lebo povinnosť preukázať, že boli splnené podmienky pre zbavenie sa zodpovednosti za škodu spôsobenú pracovným úrazom naďalej podľa § 195 a §196 Zákonníka práce zaťažuje zamestnávateľa.

Podľa názoru odvolacieho súdu, krajský súd zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, ktorý náležitým spôsobom aj odôvodnil.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu v súlade s ust. § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že žalobcovi - ktorý si ich náhradu v rámci vyjadrenia k odvolaniu uplatnil - z dôvodu ich nevyčíslenia jeho právnym zástupcom v zmysle § 151 ods. 1 veta druhá O.s.p., ich náhradu nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave dňa 22. februára 2008

Anna Žáková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Dagmar Falbová